

Brendan DuBois

De laatste dagen van Amerika

A.W. Bruna Uitgevers B.V., Utrecht

1

Ons bivak die avond was een oud motel dat het beter had overleefd dan andere gebouwen in het kleine stadje, hoewel dat ervan afhing wat je onder 'overleven' verstond. Na een maand in het gebied definieerde ik dat als een waterdicht dak en een hoog percentage ramen dat nog intact was. Er was al een technisch team van de Verenigde Naties langs geweest dat een aggregaat had geplaatst op het parkeerterrein aan de achterkant, zodat we tenminste een paar lampen hadden, en stromend water uit een put in de buurt. Toen we ons hadden geïnstalleerd stelde Jean-Paul Cloutier, onze teamleider, voor om een vuurtje aan te leggen. Ik zag de aarzeling bij de andere leden van onze groep toen we op het parkeerterrein bij elkaar stonden. De afgelopen drie nachten, toen we steeds dieper in het omstreden gebied waren doorgedrongen, was een kampvuur een goed idee geweest, omdat we op de grond moesten slapen in tenten die we van de Belgen hadden gekregen en we op een naburige tweebaansweg het geruststellende gedreun van de VN-konvooiën konden horen. Een vuurtje was een luxe geworden. Maar vannacht? Zo dicht bij de inspectiezone?

Jean-Paul klapte in zijn grote handen, als een wat paniekerige schoolmeester die indruk probeerde te maken op zijn leerlingen. Hij sprak Engels, de voertaal van ons kleine team. 'We hoeven toch nergens bang voor te zijn? Anders had Charlie hier ons wel bevel gegeven ons in een kelder te verschansen. Nietwaar, Charlie?'

Charlie Banner glimlachte en hield zijn armen over elkaar geslagen. Hij droeg het camouflagepak van een Amerikaanse marinier, met een lichtblauwe baret op zijn hoofd en een pistool in een holster aan zijn riem. Om zijn gespierde rechterarm had hij de band met het UNFORUS-
logo. 'Het lijkt me geen probleem,' zei hij. 'We zitten hier goed.'

Jean-Paul knikte kort. 'Zie je wel? Dus laten we wat brandhout verzamelen.' Hij was een half hoofd groter dan ik en een heel stuk breder. Hij had zwart stekeltjehaar en een bril met een zwart montuur. Net als wij allemaal droeg hij een blauwe spijkerbroek, zware werkschoenen en een

dunne, gevoerde parka die ooit waarschijnlijk geel was geweest maar nu tot bijna wit was verbleekt. Op de revers van al onze parka's zat een stralingsdetector, een TLD of *thermoluminescent dosimeter*, om de straling in het gebied te meten. Hoewel we ons op grote afstand van de vermoedelijke fall-out bevonden, moest het metertje ons het veilige gevoel geven dat ook onverwachte straling zo werdesignaleerd. Geloof me, het ding werkte maar voor de helft; het registreerde wel exact de straling in de wind, maar het gaf ons bepaald geen veiliger gevoel.

Technisch gesproken waren we burgers, dus probeerden we ons ook zo te kleden. Hoewel we de minachting van de VN voor wapens hoorden te koesteren, wist ik dat het hele team blij was met Charlies aanwezigheid, ook al was hij een Amerikaan.

Ik zocht in de zak van mijn jas, haalde een kleine zaklantaarn tevoorschijn en zorgde ervoor dat ik naast Miriam van der Pol kwam te staan, een doctor uit Amsterdam met een lange blonde paardenstaart, een stralende lach en een opgewekte houding tegenover onze sombere missie. Daarom was ik graag in haar buurt, alsof je na een lange, vermoeiende wandeling bij een koel lentebeekje kwam. Niet dat ik illusies had over Miriams interesse in mij. Ik was het jongste en minst ervaren lid van de groep en veronderstelde geen moment dat ze iets in me zou zien.

Toch was ik graag in haar gezelschap.

Miriam zag me en lachte. 'Samuel. Goed voorbereid, zoals altijd.'

'Het begint donker te worden,' zei ik. 'Ik wil kunnen zien waar ik loop.'

Ze knikte. 'Ja. Monsters in het duister.'

'Alleen in onze verbeelding,' zei ik. 'Als we geluk hebben.' Monsters in het duister, jazeker. Hier, en ook thuis. Maar daar liet ik het bij. Ik had altijd een hekel aan het donker gehad, al sinds ik een jongetje van acht was.

Ik liep met haar naar de rand van het parkeerterrein, waar de herfstbladeren al vielen. De aanblik van die oranje- en gele blaadjes herinnerde me aan Toronto. Het was maar een kort moment van heimwee, want een paar maanden geleden had ik nog gepopeld om die veilige, maar saaie en benauwende stad te ontvluchten voor een spannend avontuur.

Wees voorzichtig met wat je wenst, zoals de oude wijsheid luidt.

Er stonden wat dennen met dode takken aan de onderkant, bleek als beenderen. We braken er een paar af, verzamelden een takkenbos en liepen ermee terug naar het parkeerterrein. Hiervandaan hadden we een goed uitzicht op het lage motel, de drie witte Toyota Land Cruisers met modderige panelen, het VN-wapen en het UNFORUS-logo op de zijkant,

en onze vier collega's ineengedoken rond het kleine vuurtje. Aan het andere eind van het parkeerterrein stonden vier achtergelaten auto's: een pick-uptruck, een Saab, een Toyota waarvan ik het model niet kon herkennen, en een busje. Alle banden waren lekgestoken en alle raampjes kapotgeschoten. Uit onze groep klonk een stem met een Engels accent die zei: 'Stook dat vuurtje maar op, dan laat ik het fornuis in de wagen. Vanavond, beste mensen, eten we bij het schijnsel van het kampvuur.'

Miriam stootte me zachtjes aan met haar heup en fluisterde: 'Peter is een fantast. Hij denkt dat hij kan koken.'

Ik stootte mijn heup ook even tegen de hare – wie zou die kans niet grijpen? – en zei: 'Dan zullen we hem in de waan laten door keurig te eten wat hij ons voorzet.'

De verlaten asfaltweg langs het parkeerterrein verdween ergens in de verte. Bij het zwakke licht van de motellampen, gevoed door het aggregaat, zag ik telefoonpalen en gedoofde straatlantaarns, die als vermoeide schildwachten langs de weg stonden. Het was een onheilspellende aanblik, de rij dode lampen naar dat dode stadje. Ik keek om naar Miriam en hield mijn ogen op de grond gericht toen we terugliepen naar het vuur.

Jean-Paul had een sigarettenaansteker gebruikt om het vuurtje op gang te krijgen. Miriam en ik gooiden het hout erbij, terwijl Peter Brown, onze Engelsman met culinaire ambities, zijn kleine aluminium potten en pannen begon uit te pakken. De andere twee leden van ons team, Karen Tilley en Sanjay Prithan, liepen naar de open lobby van het motel en sleepten wat meubels naar buiten: een kleine bank en vier harde plastic stoelen. Ik overwoog een moment om met Miriam op de bank te kruipen, maar Jean-Paul had andere ideeën. Hij was ons vóór en wenkte Charlie om naast hem te komen zitten. Hij had een opengevouwen kaart en een kleine zaklamp in zijn dikke handen en boog zich met de marinier over onze positie. Ik ging op een van de stoelen zitten, naast Karen, die ook Amerikaans was, net als Charlie. Karen boog zich wat te dicht naar me toe, zodat haar rode haar in mijn gezicht kriebelde, en zei zacht: 'De jacht gaat door. Locatie A, Locatie A. O, de wonderen van Locatie A! Maar hoe denken ze daar te komen?'

Ik strekte mijn benen uit naar het vuur. 'Iemand zal het toch moeten vinden,' zei ik. 'Waarom wij dan niet?'

'Omdat Jean-Paul en die achterlijke marinier daar veel te traag voor zijn. We hebben nog maar een week. Als we in die tijd niets ontdekken, wordt er in Den Haag een stelletje oorlogsmisdadigers vrijgelaten wegens

gebrek aan bewijs; kerels die hier ergens in de buurt een hele groep ongewapende mannen, vrouwen en kinderen hebben afgeslacht. Is dat soms wat je wilt?’

Ik stak mijn handen in de zakken van mijn jas. Ze had een zure adem. ‘Het enige wat ik nu wil is warm eten en een bed.’

‘Dat klinkt wel heel erg simpel.’

‘Er is niks mis met simpel,’ vond ik. ‘Zoals er ook niks mis is met warm eten of een bed.’

Haar stem klonk opeens wat vrolijker. ‘Natuurlijk, dat is ook zo. Heb je al een kamer uitgekozen?’

Ik wierp een blik naar het motel. ‘Eentje die nog een deur en ramen heeft.’

Ze stootte me aan. ‘Zeg me straks welke kamer je hebt. Misschien moet ik nog bij iemand intrekken als er te weinig goede kamers zijn.’

Ik keek naar het vuur en naar Peter, die in een pan stond te roeren, geholpen door Sanjay. Het licht van de vlammen weerkaatste in Sanjays brillenglazen, waardoor hij bijna iets mystieks kreeg. Peter was een forsgebouwde vent met kort bruin haar en de spierbundels van iemand die gewend was om in Londense pubs dronken klanten de deur uit te gooien. ‘Jij komt toch uit Californië?’ zei ik tegen Karen.

‘Ja,’ zei ze.

‘Zijn alle vrouwen daar zoals jij?’

Ze lachte en stootte me weer aan. ‘Kom eens op bezoek, dan krijg je een rondleiding.’

‘Dat zal ik doen,’ zei ik. ‘Ooit.’ Maar ik stond niet te trappelen.

Miriam, die net bij de auto’s vandaan kwam, glimlachte wat verbaasd tegen me. ‘Hé, Peter!’ riep Karen. ‘Hoe lang gaat het nog duren? Ik heb genoeg van dat primitieve gedoe.’

‘Niet lang meer, schat. Niet lang meer,’ zei hij. ‘Maar dit is toch een prachtige expeditie? Geweldig. Noem je dit al primitief? Dan had je in Rwanda moeten wezen. Dát was pas primitief. Een ondoordringbaar oerwoud, wegen van rode modder, en honderden lijken langs de weg, afgeslacht met kapmessen en speren... Hier is het nog redelijk schoon, en de wegen zijn goed begaanbaar. Heel anders dan Rwanda.’

Miriam pakte wat metalen borden uit. ‘Of Fiji. Niet te vergelijken met Fiji. Het paradijs in de Pacific. Overal rook, ondiepe graven, bootjes die op de klippen waren gelopen, lijken die in de lagunes dreven. Overdag bloedheet en ’s nachts vochtig en benauwd.’

Jean-Paul zei iets wat ik niet goed verstond; over Congo, waar het allemaal nog veel erger was geweest. Terwijl ze tegen elkaar opboden, zat

ik zwijgend bij het vuur en warmde de zolen van mijn schoenen. Dit was mijn eerste missie voor de VN, daarom had ik geen sterke verhalen. Ik wist alleen iets van de universiteit van Toronto en mijn werk voor de krant. Dat stelde weinig voor, hierbij vergeleken, dus hield ik mijn mond.

Ons avondeten bestond uit een soort stampot van rantsoenen die we van de Amerikanen hadden gekregen – heel aardig van ze, vond iedereen – en die met veel kruiden een beetje op smaak waren gebracht. Peter leek trots dat hij het eten met succes had opgewarmd, en ik gunde hem zijn moment van glorie. We zaten in een kringetje rond het vuur, dicht bijeen, en praatten over de missie, over Locatie A, en wat we de volgende morgen zouden aantreffen. Terwijl we overlegden en de details van de zoekactie bespraken, werkte Charlie Banner, onze marinier, zwijgend zijn eten naar binnen. Zijn donkere huid leek glad en smetteloos in het schijnsel van het vuur. Hij was net zo groot als Jean-Paul, maar terwijl Jean-Paul overdreven was in zijn gebaren, zijn verhalen en zijn optreden, alsof hij voortdurend op de Bühne stond en een rol speelde voor ons, was Charlie precies het tegendeel: rustig en systematisch, zo veel mogelijk op de achtergrond. Ik keek altijd naar zijn ogen, die vermoedelijk al heel wat hadden gezien waarover hij ons nooit iets had verteld.

Na het eten meldde ik me voor de afwasploeg. Ik pakte een paar witte plastic emmers met metalen handvatten en haalde warm water uit de badkraan in een van de motelkamers. Peter, die blijkbaar doodmoe was van het koken, ging op het spatbord van een Land Cruiser zitten en rookte een sigaretje. Op een van mijn expedities om water te halen kreeg ik gezelschap van Sanjay. ‘Hoe bevalt het, Sam?’

‘Samuel,’ verbeterde ik hem werktuiglijk.

‘Pardon?’ vroeg hij beleefd.

‘Samuel,’ herhaalde ik. ‘Mijn volledige naam. Samuel Roth Simpson.’

Ik haalde een emmer heet water uit de kleine badkamer van het motel, zag zijn vrolijke gezicht met de dikke zwarte snor en zei: ‘Sorry. Ik wilde je niet afsnauwen. Maar toen ik nog klein was noemde iedereen me altijd Sammy, of Sam, of Sammy Simp. Ik weet niet waarom ik me daar zo kwaad over maakte, maar daarom word ik nu liever Samuel genoemd. Oké?’

Hij glimlachte en pakte de emmer met water. ‘Oké. Maar hoe bevalt het?’

‘Ik heb nog geen klachten,’ zei ik. Maar de avond was nog jong.

‘Mag ik je wat vragen?’

‘Ga je gang.’

Hij liep met me mee naar de deur van de lege kamer, heel voorzichtig, om geen druppel van het kostbare warme water te morsen. ‘Het gaat over Karen.’

‘Goed.’

Hij draaide zich om en keek een beetje schaapachtig. ‘Ik zag dat je net met haar zat te praten. Hebben jullie iets samen?’

‘Helemaal niets,’ zei ik. ‘Waarom vraag je dat?’

‘Laat ik maar zeggen dat ik... geïnteresseerd ben. Maar ik wil er niet tussenkomen als jullie iets hebben. Dat zou niet correct zijn, begrijp je?’

‘Natuurlijk,’ zei ik, terwijl ik naar buiten stapte, het parkeerterrein op. ‘Maar ik dacht dat je getrouwd was, Sanjay.’

‘O, jawel,’ zei hij met een beminnelijk lachje, ‘maar New Delhi is hier ver vandaan.’

‘Dat kun je wel zeggen,’ beaamde ik.

Toen ik de metalen bordjes en het bestek had afgewassen gaf me dat een merkwaardig voldaan gevoel, alsof ik de groep een dienst bewezen had. De meesten hadden al maanden ervaring in dit gebied op het moment dat ik me bij het team had aangesloten, en ze twijfelden duidelijk aan het nut van mijn aanwezigheid. Vooral Peter. Hoe beleefd en vriendelijk hij ook deed, hij gaf me altijd de indruk dat hij me het liefst op het eerste vliegtuig terug naar Canada zou zetten. Toen ik erover begon had hij gezegd: ‘Nee, begrijp me goed. De Hoge Commissaris vindt het belangrijk dat jij aan de groep wordt toegevoegd, en dus ben je hier. Alleen zou ik graag een, laten we zeggen, meer traditioneel geschoolde veldwerker hebben gehad. Dat is alles. Goed, wil je me nu excuseren? Ik heb werk te doen. Echt werk.’

Vanavond, toen de borden waren weggeruimd en we weer rond het dovende vuurtje zaten, zag ik dat Peter druk in gesprek was met Jean-Paul. Miriam boog zich naar me toe – zonder dat haar haar in mijn gezicht kriebelde, helaas – en zei: ‘Ik denk dat Peter eigenlijk Jean-Pauls baantje wil.’

‘En ik denk dat Jean-Paul eigenlijk Peters ballen wil,’ zei ik.

‘Zijn ballen?’

Ik bloosde een beetje. ‘Ja, zijn kloten.’

‘O,’ zei ze. ‘Ha! Dat is een goeie. Die moet ik onthouden.’

Toen vertrok ze om wat brandhout van de stapel naast een van de Land Cruisers te halen. Sanjay zei zachtjes iets tegen Karen, waar ze om moest lachen. Charlie zat op zijn hurken bij het vuur en pookte wat in de as met een stok. Ik kwam net overeind van de koude plastic stoel – de

avondnevel sloeg al neer op de gladde zijkanten – toen er geluiden klonken in de verte.

Opeens was het doodstil rond het vuurtje en draaiden alle hoofden zich naar de donkere horizon in het westen. Er waren vage knallen te horen, als van rotjes in een vuilnisemmer, en het volgende moment verschenen er stromen van rood en oranje licht tegen de nachthemel. Jean-Paul schraapte zijn keel. ‘Spookkogels. Nietwaar, Charlie?’

Charlie stond langzaam op, met de stok in zijn hand. Aan de punt gloeide nog een kooltje, dat een sliertje rook achterliet. Zo bleef hij een paar seconden staan, turend in de verte. Toen verplaatste hij zijn gewicht en veranderde er iets in zijn houding, als van een krijger die ergens een gevecht vermoedde waar hij graag bij zou zijn geweest, in plaats van een groep VN-waarnemers te escorteren die iemand nodig hadden om hun hand vast te houden en hun neus af te vegen. Hij schraapte zijn keel.

‘Ja, spookkogels,’ zei hij ten slotte.

‘Wat denk je?’ zei Peter. ‘Wie schiet er op wie?’

Charlie liet de stok in het vuur vallen. ‘Moeilijk te zeggen. Rondzwervende milities in de heuvels, die de vijand onder vuur nemen. Of misschien is een van de VN-vredeseenheden aan het front ergens van geschrokken en schieten ze op schimmen.’

Nu was het Sanjays beurt. ‘Zijn we hier wel veilig genoeg?’

Jean-Paul lachte. ‘Waar is iemand nog veilig in dit ellendige land? Maar hier hoeven we ons geen zorgen te maken, is het wel, Charlie? Volgens alle kaarten is dit een gepacificeerde sector. En als er toch problemen dreigen kan onze *bon ami* Charlie via de radio versterkingen oproepen. Zo is het toch?’

Charlie knikte langzaam en tuurde nog eens naar de horizon, waar nog steeds salvo’s van rode en oranje spookkogels te zien waren. Ik sloeg mijn benen over elkaar en staarde in het vuur. ‘Dus dit gebied is gepacificeerd, volgens de kaart?’ vroeg ik.

‘Ja, dat zegt hij toch?’ zei Peter. ‘Of luister je niet?’

‘O, ik luisterde wel,’ zei ik. ‘Ik vroeg me alleen af of de milities dezelfde kaarten gebruiken als wij. Dat is alles.’

Karen lachte even, maar ze was de enige. Ten slotte verdwenen de spookkogels en was het weer stil, afgezien van het zachte dreunen van een straalvliegtuig ergens boven ons hoofd, een toestel van de NAVO-macht die steun verleende aan UNFORUS, veronderstelde ik, dat met gedoofde boordlichten overvloed. Charlie kwam weer bij Jean-Paul op de bank zitten. Het vuurtje leek opeens geen warmte meer te geven. Alles was veranderd in die paar seconden dat we de spookkogels in de verte

hadden gezien. Een korte, overbodige herinnering aan waarom we hier waren en wat we konden verwachten. Niemand zei meer iets, alleen Jean-Paul en Charlie overlegden nog even, totdat Jean-Paul zijn zaklantaarn doofde en zei: ‘Tijd om te gaan slapen, mensen. Jullie hebben nog een kwartier warm water en licht, daarna schakelen we het aggregaat uit. We moeten zuinig zijn met brandstof. Akkoord?’

Een voor een stonden we op van de verzamelde meubels en liepen naar de motelkamers. Zoals ik al tegen Karen had gezegd zocht ik een kamer die nog een deur en ramen had, en legde er beslag op. Niemand wenste me goedenacht, maar daar zat ik niet mee, omdat ik zelf ook niemand welterusten had gezegd.

Met Jean-Pauls waarschuwing in mijn achterhoofd nam ik snel een douche en stak een kleine kaars in een glazen bol aan, die ik op het nachtkastje zette. Er zaten drie sloten op de deur, die ik allemaal gebruikte. Daarna zette ik nog een van de twee stoelen onder de deurkruk. De kamer had twee tweepersoonsbedden, een lage ladekast en een badkamer. Op de ladekast stond een televisie. Ik vroeg me af wat voor mensen in de loop der jaren – voor de bombardementen en de evacuaties, voor het uitbreken van de gevechten – in deze kamer hadden geslapen. In elk geval waren het vier muren en een dak. En het was er schoon. Terwijl ik me afdroogde zette ik de televisie aan, maar ik kreeg enkel sneeuw. De meeste zenders waren nog uit de lucht na de aanslagen van het voorjaar, maar toch hield ik hoop; een van mijn vele slechte eigenschappen, zoals mijn vader zo dikwijls opmerkte. Achter de televisie stond een kleine sprietantenne, en na wat experimenten met de antenne en de kanalen wist ik een vaag beeld te krijgen, met veel ruis.

Ik ging op de rand van het bed zitten en keek naar het programma. Het was een nieuwsrubriek van de Verenigde Naties, waarschijnlijk uitgezonden vanaf de andere kant van de noordelijke grens. Een vrouw in een zakelijk pakje las een bericht voor dat ze in haar hand hield. Op de achtergrond was het bekende VN-symbool te zien. Boven haar linkerschouder was een dia geprojecteerd, iets uit Den Haag, maar ik kon het niet goed onderscheiden. Ik zette het geluid wat harder, maar daarmee versterkte ik alleen de ruis. Ik vroeg me af of het aan de slechte ontvangst lag, of omdat sommige van de beter bewapende en beter uitgeruste militieën het signaal stoorden. Militieën, dacht ik. Een veel te vriendelijke term. Doodseskaders kwam meer in de buurt, maar dat klonk zo onaangenaam dat de Verenigde Naties daar maar zelden over sprak. Doodseskaders associeerde je met El Salvador en Servië. Die trof je ergens anders. Niet hier.

Ik probeerde alle andere kanalen. Nog meer sneeuw, behalve op één zender, waar ik een oude film met Michael J. Fox kon onderscheiden: *Back to the Future*, in het Frans nagesynchroniseerd. Ik keek nog een minuutje voordat Jean-Paul, zoals aangekondigd, de stroom uitschakelde en het opeens aardedonker was in de kamer. *Back to the Future*, jawel.

Bij het zwakke schijnsel van de kaars controleerde ik of het enige raam, dat uitkeek op het parkeerterrein, was afgesloten. Toen trok ik de gordijnen dicht, maakte ze stevig vast met de veiligheidsspelden die ik in mijn rugzak had, en zette de badkamerdeur wijdopen. Als er ooit geschoten werd, had mijn vader me in een van zijn schaarse brieven gewaarschuwd, moest ik me uit mijn bed op de grond laten rollen, op mijn buik naar de badkamer kruipen en in het bad gaan liggen. Daar had je meer kans om te overleven als er granaatscherven in het rond vlogen. Het leek me een nuttig advies, waarschijnlijk het beste dat hij me ooit gegeven had.

Ik trok een short aan en rolde mijn slaapzak uit op het dichtstbijzijnde bed. Charlie had de hele omgeving al geïnspecteerd op boobytraps, landmijnen en andere onaangename verrassingen van de milities, maar ik bleef voorzichtig. In een van de trainingskampen voordat ik me bij Jean-Pauls groep had aangesloten had ik een verhaal gehoord over een ander VN-team dat de nacht had doorgebracht in een verlaten motel, net als wij, en tot de ontdekking was gekomen dat de lakens en dekens waren bestrooid met gemalen glas.

Uit mijn rugzak haalde ik een schuimrubberkussen, een van de weinige luxes die ik had meegebracht. De vorm en de geur van het kussen hielpen me ontspannen, zeker na zo'n lange dag als deze. Daarna pakte ik een van de twee pockets die ik bij me had. Het Hoge Commissariaat van de VN, in de persoon van de missiecommandant, had duidelijke instructies uitgevaardigd over onze bagage. We mochten niets anders meenemen dan een slaapzak, één rugzak met persoonlijke bezittingen en één voor mijn professionele uitrusting. Naast het kussen, mijn kleren, toiletspullen, snoep en andere etenswaren, had ik nog amper ruimte over voor twee boeken. Een ervan was een dunne pocket met oude sciencefictionverhalen van Robert A. Heinlein uit de jaren veertig en vijftig: *The Green Hills of Earth*. Dat las ik als ik in de stemming was voor vrolijke, nooit uitgekomen voorspellingen over de mensheid die op reis ging door het heelal, eerst naar de maan, Venus en Mars, en ten slotte zelfs naar de manen van Jupiter en Saturnus. Het andere boek was een bundel essays van George Orwell, voor momenten dat ik me wilde ver-

diepen in de tekortkomingen en dwaasheden van de mens. De laatste tijd las ik enkel nog in dat laatste boek, en heel langzaam. Toen ik het uit had, was ik er voor de tweede keer aan begonnen. Maar vanavond was ik zo moe dat ik de kaars al uitblies na een paar bladzijden waarin George Orwell deskundig de heiligheid van Gandhi ontleedde.

Ik zou graag mijn Nokia-mobieltje bij de hand hebben gehad om een paar collega's van de *Star* te bellen met een tip over de nieuwste ontwikkelingen binnen het belangrijkste verhaal ter wereld, maar de VN had mobieltjes en andere draagbare elektronica verboden. Alsof je was veroordeeld tot de langste intercontinentale vlucht aller tijden. De VN was doodsbang dat de signalen zouden worden opgevangen door de milities en hun sympathisanten binnen de regering. Geen Nintendo-games, geen mobieltjes en geen mp3-spelers. Daar kwam nog bij dat de kosten voor functionerende mobiele elektronica sinds het voorjaar de pan uit waren gerezen.

Dus kroop ik maar in mijn slaapzak en dacht aan Charlie, die de wacht hield in het donker. Ik wist niet wanneer of hoe hij sliep, maar zijn waakzaamheid verslaptte nooit en dat gaf me in elk geval de rust om in slaap te vallen. Twee nachten geleden, toen ik met een volle blaas onze tent uit stommelde in een overwoekerd korenveld, had ik Charlie op de bumper van een van de Toyota's zien zitten, met een beker koffie in zijn hand. Hij knikte even naar me toen ik een boom zocht om tegen te plussen.

Ik hoorde een laag gedreun toen er weer een paar vliegtuigen overkwamen, en daarna nog eens, totdat alles weer stil was en ik in slaap sukkelde in een verlaten motel in een dorp in de staat New York in het verscheurde land dat bekendstond als de Verenigde Staten.